

De Samenleesverhalen: een unieke kans voor lessen wereldreligies in de onderbouw

ofwel, werken met de verhalen over Noach/Noeh, Mozes/Moesa en andere gemeenschappelijke verhalen uit Bijbel en Koran

door Ineke Clijnk, MA

Het belang van gemeenschappelijke verhalen in Bijbel en Koran

De gemeenschappelijke verhalen in Bijbel en Koran bieden de onderbouw van het basis-onderwijs een unieke kans om de kinderen het gevoel te geven dat ze erbij horen. Ze merken dat de leerkracht zowel de verhalen uit de Bijbel als de verhalen van de Koran kent en daar over vertelt. Enerzijds is het een kennismaking met de 'eigen' verhalen. Dit is belangrijk voor het vormen van een eigen identiteit. Anderzijds is het een kennismaking met verhalen van een andere religie. De Samenleesverhalen leren de kinderen om te gaan met de verhalen over gemeenschappelijke profeten en figuren uit Bijbel en Koran zoals Noach/Noeh. Het voorlezen en het bekijken van de bijbehorende illustraties van zowel Noach als Noeh sluiten goed aan bij de behoefte van kleuters om een verhaal meerdere keren te horen en het opnieuw willen bekijken van de plaatjes.

Kinderen merken zo de overeenkomsten en verschillen op. Ze ontdekken op deze manier dat verhalen soms een klein beetje verschillen maar toch hetzelfde zijn.

Het besef van verbondenheid met elkaar door het hebben van dezelfde figuren en profeten uit Bijbel en Koran, kan op deze manier heel vroeg beginnen.

Omdat het belangrijk is dat de leerkracht zonder waardeoordeel met de gemeenschappelijke verhalen in de groep werkt, wordt van de leerkracht een open houding vereist. Alleen op deze manier kan ook een open houding van leerlingen ontstaan. Een open houding ten opzichte van anderen is immers belangrijk voor het goed omgaan met verschillen op school en in de maatschappij.

Het belang van levensbeschouwelijk onderwijs, ook in de onderbouw, is geformuleerd in de kerndoelen 34 tot 39. Deze bevatten de doelen: 'oriëntatie op jezelf en op de wereld'. De leerlijn van kerndoelen start al vanaf groep 1. De school moet ervoor zorgen dat kinderen zich sociaal en emotioneel goed ontwikkelen en zich ook tot (wereld)burger ontwikkelen. Een burger worden, die respectvol kan omgaan met verschillen in opvattingen van mensen en kennis heeft van de hoofdzaken van de geestelijke stromingen die in de Nederlandse samenleving een belangrijke rol spelen.

Dit heeft tot gevolg dat ook op de openbare scholen aandacht aan de verschillende religies moet worden geschonken. Daarom zouden GVO docenten niet alleen in midden- en bovenbouw maar ook vooral in de onderbouw les moeten gaan geven.

De leerlijn van de kerndoelen begint immers al in groep 1.

Op deze wijze komen de scholen tegemoet aan de eis om kinderen te helpen in hun oriëntatie op zichzelf en op de wereld. Een wereld waarin ze vanaf groep 1 onderdeel van een groep zijn en meer kennis krijgen over de eigen achtergrond en die van een ander.

Dit alles leert kinderen om zichzelf te kunnen plaatsen in hun omgeving en niet bang te zijn voor verschillen. Het hebben van een open houding ten opzichte van anderen wordt hiermee gestimuleerd.

De serie Samenleesverhalen

Door het werken met de Samenleesverhalen ontdekken de kinderen niet alleen dat er verschillende godsdienstige verteltradities naast elkaar bestaan maar werken ze ook aan hun taalontwikkeling en begripsvorming.

Aan het eind van elke les staat beschreven welke woorden en begrippen in de betreffende les een rol spelen.

Ieder verhaal bestaat uit een compleet pakket met prentenboek, lessen en verwerkingsmateriaal, zoals een domino- en memoryspel. Een vast onderdeel bij de lessen wordt gevormd door het 'filosoferen in de kring'. Hierbij leren de kinderen met elkaar in gesprek te gaan en na te denken over vragen als: 'waarom is kiezen zo moeilijk?' De manier van vragen stellen, nodigt de kinderen uit om mee te denken. Het gaat hierbij niet om goede of foute antwoorden, maar om het samen nadenken over de vragen. Ook wordt er een cd-rom met verhaalplaten, liedjes en spellen bij geleverd. Het pakket biedt alle materialen en informatie. Men kan er meteen mee aan de slag gaan.

De serie Samenleesverhalen is te verkrijgen bij uitgeverij Kwintessens, www.kwintessens.nl

De workshop over de Samenleesverhalen

Op 25 april, van 14.00-16.00 uur, wordt er – in het kader van de nascholing van GVO docenten – een workshop 'Samenleesverhalen' in Utrecht gegeven. In deze bijeenkomst maakt u kennis met de opzet en mogelijkheden van dit materiaal voor de onderbouw.

De bijeenkomst wordt verzorgd door Ineke Clijnk. Ze heeft een jarenlange ervaring in het onderwijs en maakte na het behalen van de Master Theologie en Samenleving de reeks Samenleesverhalen.

Aanmelden is nog mogelijk via de Agenda van www.centrumvoorlevensbeschouwing.nl of www.gvo-plein.nl